SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2768

av Kerstin Lundgren (C)

Minskade utsläpp från fritidsbåtar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utredning för att minska övergödning genom minskade utsläpp från fritidsbåtar genom flera tömningsstationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Övergödning av våra hav och sjöar är ett allvarligt miljöproblem. Under åren har ett flertal åtgärder vidtagits för att minska utsläpp av näringsämnen. En sådan åtgärd var att förbjuda utsläpp av toalettavfall från fritidsbåtar år 2015.

Detta förbud har inneburit att båtägare numera oftast har fungerande toatömningsstationer i anslutning till sina hemmahamnar. Här har bland annat de statliga LOVA-bidraget inneburit mycket viktiga tillskott vid etableringen.

Vad som nu, mer än tio år efter att lagen trädde i kraft, inte är tillfredsställande är att det saknas toatömningsstationer på platser där fritidsbåtar vistas längre perioder borta från sina hemmahamnar. Inte minst i känsliga skärgårdsområden är detta ett problem.

Vem som har ansvar för att investera i, och sköta, sådana stationer borta från hemmahamnar är inte klarlagt. Kommuner, Skärgårdsstiftelse, vissa marinor/gästhamnar har anläggningar, men dessa är långt ifrån tillräckliga för att klara

behovet hos fritidsbåtarna. EU:s mottagningsdirektiv, som implementerades 2023 i Sverige, anger heller inte vem som ansvaret för att sådana stationer finns. (Däremot finns regler för hur kommuners tillsyn av tömningsstationer ska bedrivas - om det finns några sådana stationer).

Nyligen presenterade regeringen en promemoria med förslag som avser avgifter för utsläpp från fartyg. (Föroreningar orsakade av fartyg LI2026/01284). Remissvar lämnades i september 2026. Denna promemoria föreslås att de fartyg som släpper ut avfall, till exempel toalettavfall, ska påföras en särskild avgift på mellan ett och 99 prisbasbelopp. (Ett prisbasbelopp ligger i dag på 59 200 kronor.) Några undantag eller särskild regel för fritidsbåtar finns inte i förslaget. Detta står inte i rimlig proportion till den eventuella skada som kan uppstå vid ett utsläpp från en fritidsbåt, särskilt som det ofta saknas fungerande tömningsstationer.

En utredning bör tillsättas i syfte att klargöra vilken instans (kommun, region eller länsstyrelse) som är bäst skickad att ansvara för etablering och skötsel av tömningsstationer. Utredningen bör ha målbilden att få till stånd fler fungerande toatömningsstationer för fritidsbåtar läng landets kuster och i större insjöar samt lägga förslag på hur ansvar och finansiering av toatömningsstationer ska kunna ske i framtiden.

Kerstin Lundgren (C)